

Informācija par pārvadāto pasažieru skaita izmaiņām iekšzemes sabiedriskajā transportā 2022. gada 1. pusgadā¹

2022. gada 1. pusgadā Latvijā sabiedriskajā transportā, kas ietver gan reģionālos pārvadājumus ar autobusiem un vilcieniem, gan pilsētas nozīmes maršrutus, kopā tika pārvadāti 75,3 miljoni pasažieru. Salīdzinot pārvadāto pasažieru skaitu šī gada pirmajā pusgadā ar analogu periodu 2021. un 2020. gadā, šogad kopējais pārvadāto pasažieru skaits ir palielinājies par attiecīgi 33% un 2%. Attiecībā pret periodu pirms Covid-19 pandēmijas, šī gada pirmajā pusgadā pārvadāto pasažieru skaits ir par 37% mazāks, nekā tas bija 2019. gada attiecīgajā periodā.

Lielākā daļa jeb 77,3 % no kopējā pārvadāto pasažieru skaita tika pārvadāti valstspilsētu pašvaldību maršrutos (Rīgā, Daugavpilī, Jēkabpilī, Jelgavā, Jūrmalā, Liepājā, Rēzeknē, Valmierā un Ventspilī), 13,57 % – reģionālās nozīmes maršrutos ar autobusiem un 9,13% – reģionālās nozīmes maršrutos ar vilcieniem (skat. Tabula Nr.1).

Tabula Nr.1

Pārvadāto pasažieru skaits 2022. gada 1. pusgadā

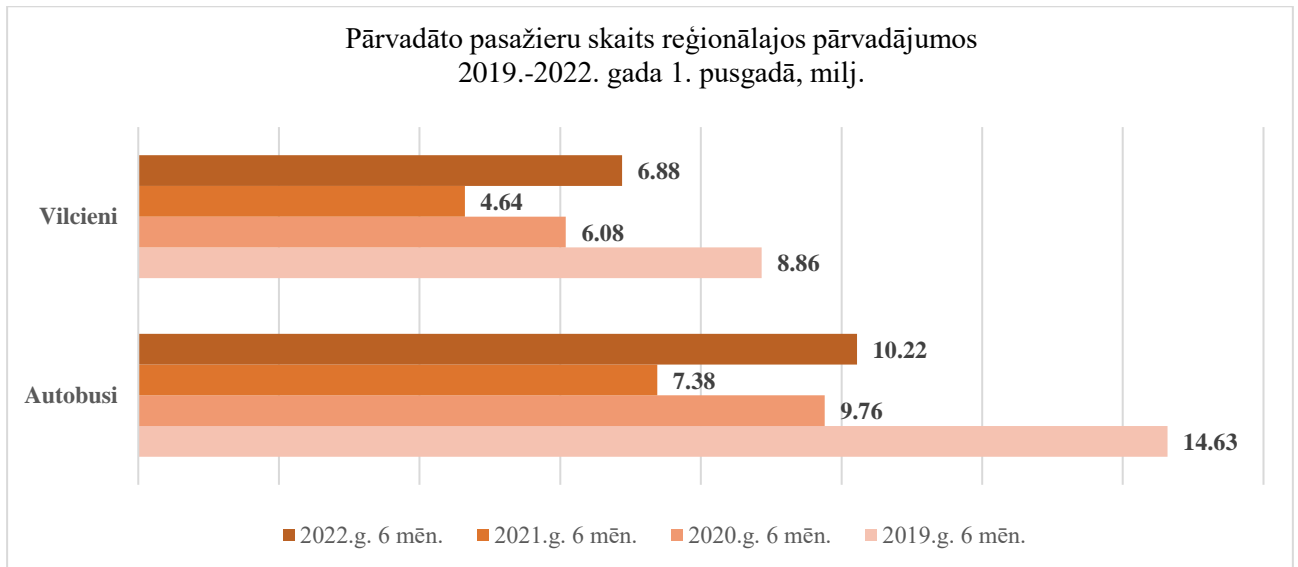
Maršruti	Pārvadāto pasažieru skaits	Pārvadāto pasažieru iedalījums pa pārvadājumu veidiem, %	Salīdzinot ar 2019. gada 1. pusgadu	Salīdzinot ar 2020. gada 1. pusgadu	Salīdzinot ar 2021. gada 1. pusgadu
Pilsētas nozīmes maršruti	58 215 845	77.30%	-39.74%	1.00%	30.08%
Reģionālās nozīmes maršruti (autobusi)	10 218 912	13.57%	-30.17%	4.71%	38.46%
Reģionālās nozīmes maršruti (vilcieni)	6 877 821	9.13%	-22.39%	13.13%	48.13%
Kopā	75 312 578	100%	-37.30%	2.49%	32.64%

Reģionālās nozīmes pārvadājumi ar autobusiem un vilcieniem

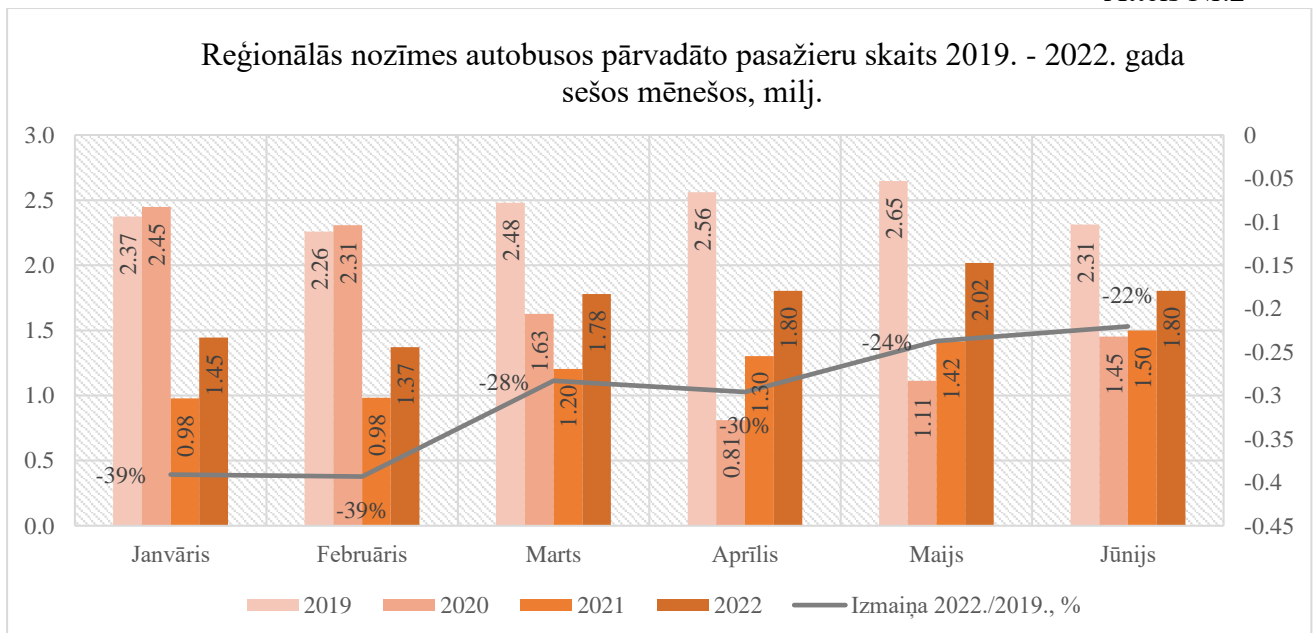
Autotransporta direkcija informē, ka 2022. gada pirmajā pusgadā reģionālo maršrutu autobusos un vilcienos kopā tika pārvadāti 17,10 miljoni pasažieru, no kuriem 10,22 miljoni tika pārvadāti reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem, bet 6,88 miljoni – ar vilcieniem (skat. attēls Nr.1).

Pārvadāto pasažieru skaits reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem 2022. gada 1. pusgadā salīdzinājumā ar 2021. gada to pašu periodu palielinājies par 38%. Straujāks pasažieru skaita pieaugums ir bijis reģionālās nozīmes pārvadājumos ar vilcieniem. 2022. gada 1. pusgadā salīdzinājumā ar 2021. gadu ir vērojams 48% pieaugums. Vienlaikus secināms, ka 2022. gada 1. pusgadā pārvadāto pasažieru skaits vēl joprojām ir būtiski mazāks nekā 2019. gadā – attiecīgi 2022. gada 1. pusgadā reģionālās nozīmes pārvadājumos pasažieru skaits bijis par 27% mazāks. Savukārt, salīdzinot ar 2020. gada 1. pusgada datiem, var secināt, ka pasažieru skaits 2022. gadā ir sasniedzis 2020. gada rezultātus, sasniedzot vismaz 8% pasažieru skaita palielinājumu, kas liecina par nozares lēnu atkopšanos pēc pandēmijas apkarošanai noteiktajiem ierobežojumiem un tās radītajām sekām.

¹ Informācija par pārvadātajiem pasažieriem apkopota 16.08.2022.

Analizējot pasažieru pārvadājumu izmaiņas 2022. gada pirmajā pusgadā, ir secināms, ka pārvadāto pasažieru skaits reģionālajos pārvadājumos līdz maijam katru mēnesi ir palielinājies. Lielākais pārvadāto pasažieru skaita pieaugums vērojams martā, kas ir saistīts ar Covid-19 pandēmijas dēļ noteiktās ārkārtējās situācijas beigām.¹ Covid-19 dēļ noteikto ierobežojumu atvieglošana radījusi pozitīvu ietekmi uz visām tautsaimniecības nozarēm, tajā skaitā uz sabiedrisko transportu. Līdz ar vasaras perioda iestāšanos ir vērojams neliels pārvadāto pasažieru skaita samazinājums reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem. Pārvadāto pasažieru skaita kritums jūnijā varētu būt saistīts ar to, ka sākās skolēnu vasaras brīvlaiks un reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem tika samazināts reisu skaits. Papildus tam vasara ir laiks, kad strādājošie iedzīvotāji visvairāk dodas atvaļinājumos, līdz ar to mainās viņu pārvietošanās paradumi (skat. attēls Nr.2)

Reģionālās nozīmes vilcienu maršrutos, kā ierasts, vasaras periodā būtiski pieaug pārvadāto pasažieru skaits. Līdz ar karstākā gadalaika iestāšanos un laikapstākļu uzlabošanos vislielākais

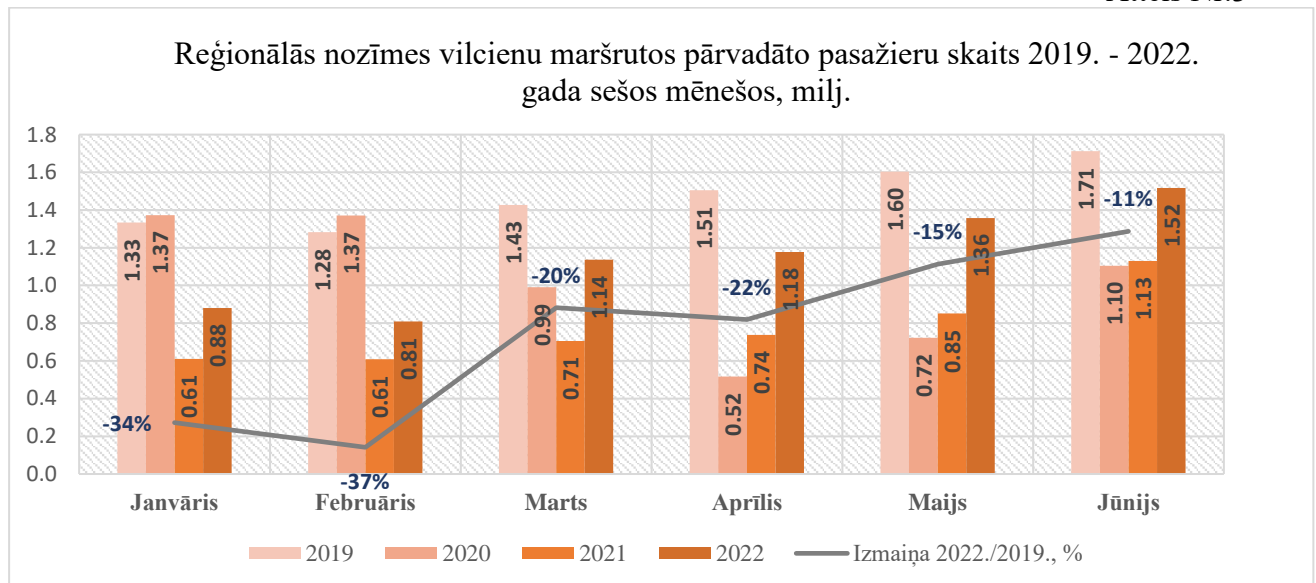
¹ Ministru kabineta 2021. gada 9. oktobra rīkojums Nr. 720 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" zaudējis spēku 2022. gada 1. martā.

pasažieru pieplūdums ir vērojams maršrutos Rīga-Tukums un Rīga-Skulte. Tāpat nedēļas nogalēs notiekošie pasākumi ārpus galvaspilsētas piesaista jaunus pasažierus vilcienu satiksmē.

Stiprinot dzelzceļa satiksmes nozīmīgumu, kopš 2020. gada nogales vilcienu satiksmē tiek palielināts reisu skaits un atklāti jauni, regulāri vilcienu maršrutu reisi (uz Madonu, Gulbeni, Krāslavu, Rēzekni u.c.), kas ir veicinājis pasažieru apjoma pieaugumu. Vienlaikus tiek samazināts reisu skaits reģionālo maršrutu autobusiem Pierīgā tajās vietās, kur ir iespēja izmantot vilcienu pārvadājumus (Olaine, Jelgava, Salaspils, Jūrmala, Ogre, Sigulda), tādējādi cilvēki ir sākuši vairāk izmantot vilciena satiksmi.

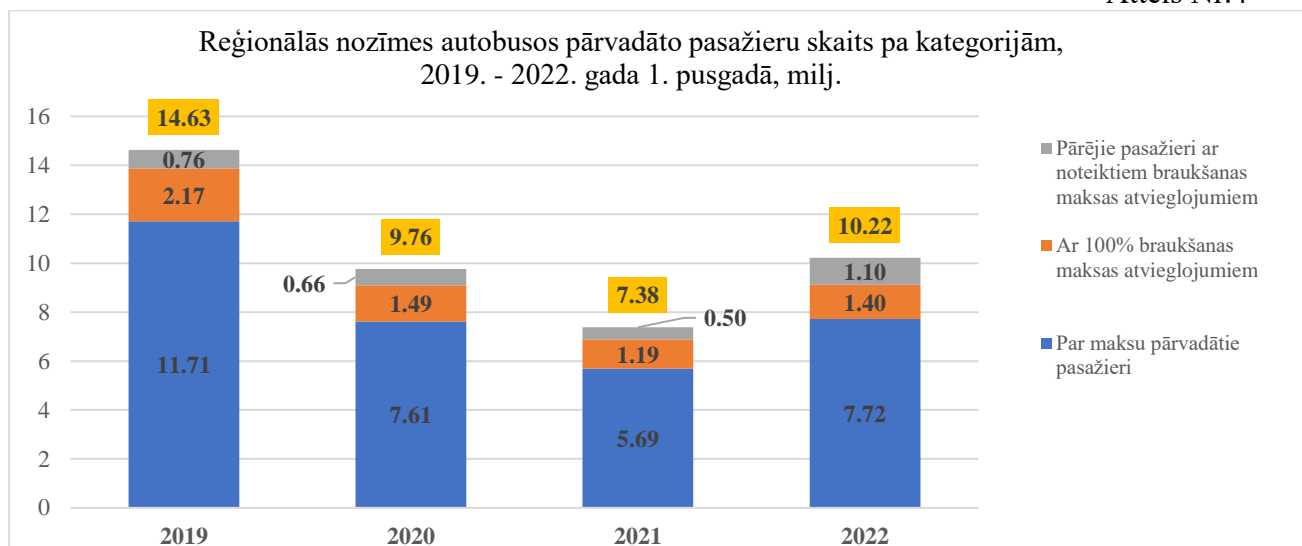
2022. gada jūnijā reģionālajos pārvadājumos pa dzelzceļu tika pārvadāti 1,52 miljoni pasažieru, no tiem maršrutā Rīga-Tukums – 565,5 tūkst un Rīga-Skulte – 230,9 tūkst. Vidējais pārvadāto pasažieru skaits darba dienā jūnijā sasniedza 47,1 tūkst. Vilcienos pārvadāto pasažieru skaits šī gada jūnijā ir pieaudzis par 34% salīdzinājumā ar pērnā gada jūniju un par 12% salīdzinājumā ar 2022. gada maiju (skat. attēls Nr.3).

Attēls Nr.3

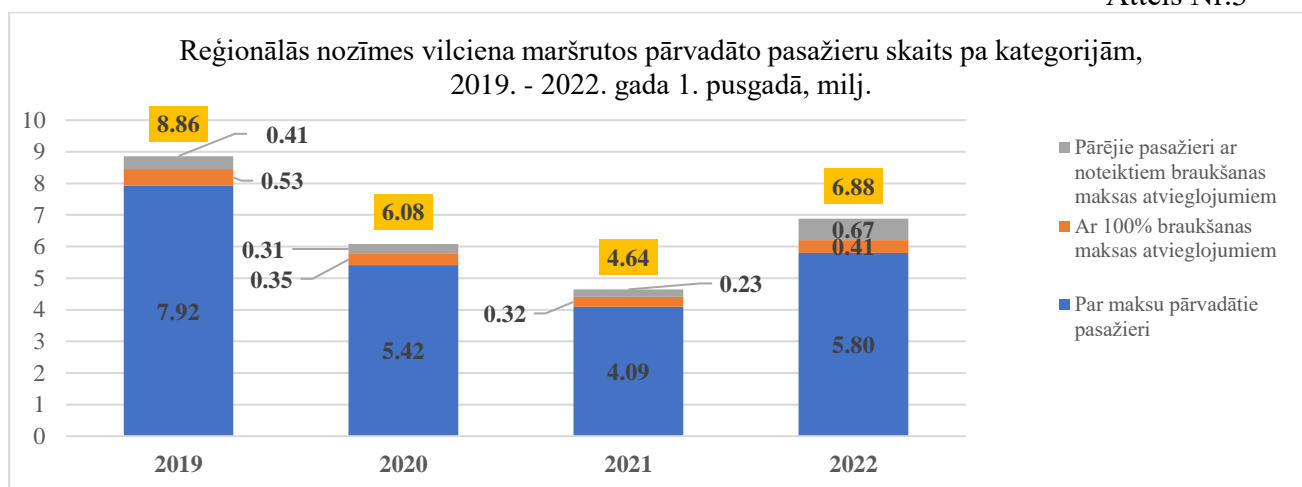

Lielākais pārvadāto pasažieru īpatsvars reģionālo maršrutu autobusus un vilcienos 2022. gada pirmajā pusgadā (75% autobusus un 84% vilcienos) ir bijuši par maksu pārvadātie pasažieri jeb pasažieri, kuri iegādājušies vienreizējās braukšanas maksas biļetes vai abonementa biļetes. 14% autobusus un 6% vilcienos veidoja pasažieru kategorija ar valsts noteiktajiem braukšanas maksas atvieglojumiem 100% apmērā. Un pārējie pasažieri, kuri saņem noteiktus braukšanas maksas atvieglojumus (tajā skaitā daudzbērnu ģimenes, Ukrainas civiliedzīvotāji, bezmaksas maršrutos pārvadātie pasažieri) autobusus veidoja 11%, bet vilcienos – 10% no pārvadātajiem pasažieriem (skat. attēls Nr.4 un Nr.5).

Attēls Nr.4

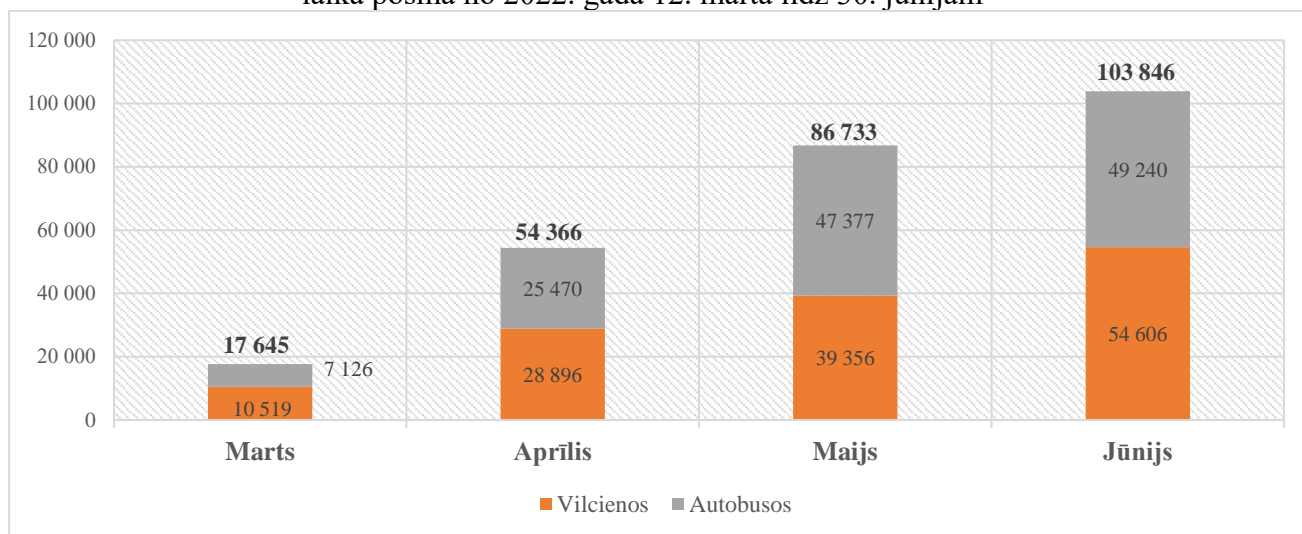
Attēls Nr.5

2022. gada pirmajā pusgadā ir palielinājies to pasažieru īpatsvars, kuri saņem noteiktus braukšanas atvieglojumus. Tas skaidrojams ar to, ka visu 2022. gada pirmā pusgada periodu tiek izpildīti bezmaksas maršruti un no 2022. gada 12. marta ar braukšanas maksas atvieglojumiem reģionālajos autobusu un vilcienā maršrutos tiek pārvadāti Ukrainas civiliedzīvotāji.

Saskaņā ar valdības lēmumu no šā gada 12. marta Ukrainas civiliedzīvotāji, kuri, bēgot no kara, ieradušies Latvijā, reģionālajā sabiedriskajā transportā var braukt bez maksas. Laika posmā no 2022. gada 12. marta līdz 30. jūnijam reģionālās nozīmes maršrutos tika pārvadāti 262,59 tūkstoši Ukrainas iedzīvotāju, no kuriem 129,21 tūkst. brauca reģionālo maršrutu autobusos, bet 133,38 tūkst. – vilcienos. Kā redzams attēlā Nr.6, Ukrainas bēgļu pieprasījums pēc sabiedriskā transporta kopš marta ir manāmi pieaudzis. Martā (12. - 31. marts) tika pārvadāti 17,6 tūkst. Ukrainas civiliedzīvotāju, savukārt jūnijā – jau 103,8 tūkst.

Reģionālajos maršrutos pārvadāto Ukrainas civiliedzīvotāju skaits
laika posmā no 2022. gada 12. marta līdz 30. jūnijam

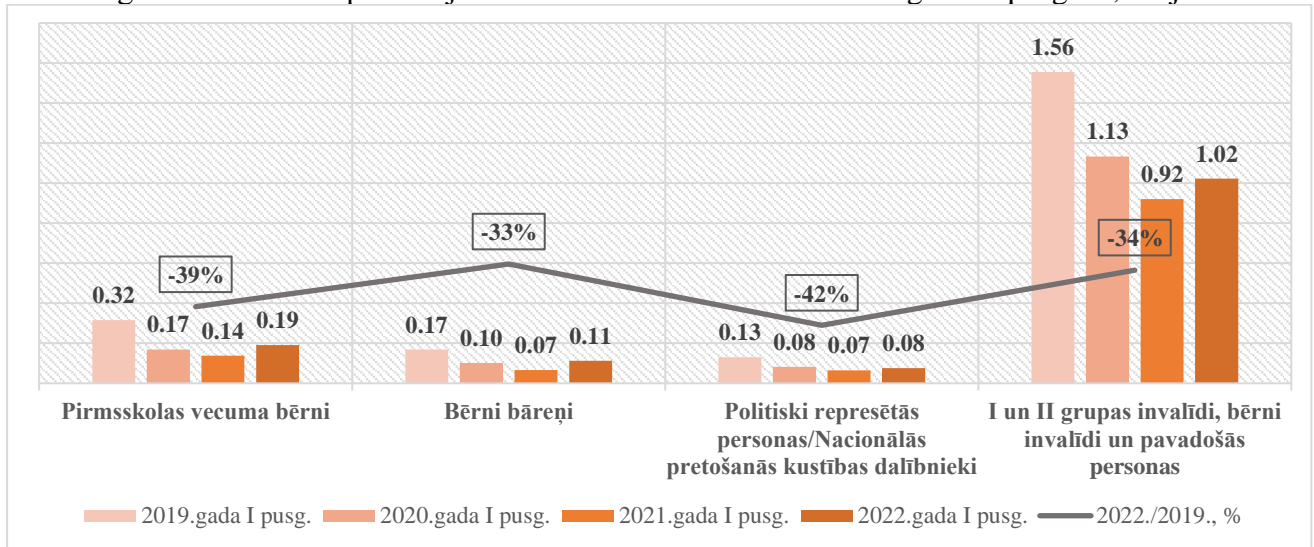
2022. gada 1. pusgadā reģionālajos pārvadājumos (autobusus un vilcienos) tika pārvadāti 1,8 milj. pasažieru, kuri saņem valsts noteiktos braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā. Salīdzinot šīs kategorijas pārvadāto pasažieru skaitu 2022. gadā ar attiecīgu periodu 2020. un 2019. gadā, šogad to skaits samazinājies par attiecīgi 2% un 33%. Salīdzinot ar pērnā gada pirmo pusgadu, šogad pārvadāto pasažieru skaits, kuri saņem braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā, ir palielinājies par 20%.

Šajā pasažieru kategorijā visvairāk tiek pārvadātas personas ar I un II grupas invaliditāti, bērni ar invaliditāti un to pavadošās personas. Pasažieru skaita, kuri saņem braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā, kas tiek kompensēti no valsts budžeta, 2022. gada pirmajā pusgadā, salīdzinot ar tādu pašu periodu iepriekšējā gadā, izmaiņas ir šādas (skat. attēls Nr.7 autobusiem un attēls Nr.8 vilcieniem):

- personu ar invaliditāti braucieni palielinājušies par 13%;
- politiski represēto personu/ nacionālās pretošanās kustības dalībnieku braucieni palielinājušies par 19%;
- bērnu bāreņu braucieni ir palielinājušies par 68%;
- pirmskolas vecuma bērni ir vairāk izmantojuši sabiedrisko transportu par 41%.

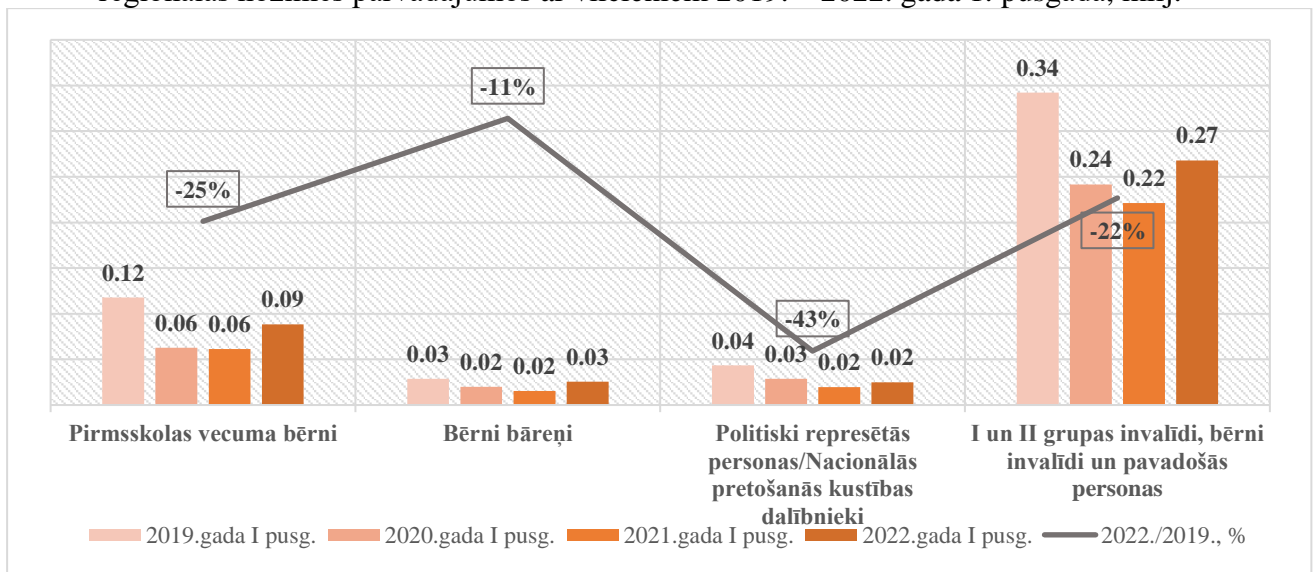
Attēls Nr.7

Pasažieru, kuri saņem braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā, braucienu skaita izmaiņas reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem 2019. – 2022. gada 1. pusgadā, milj.

Attēls Nr.8

Pasažieru, kuri saņem braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā, braucienu skaita izmaiņas reģionālās nozīmes pārvadājumos ar vilcieniem 2019. – 2022. gada 1. pusgadā, milj.

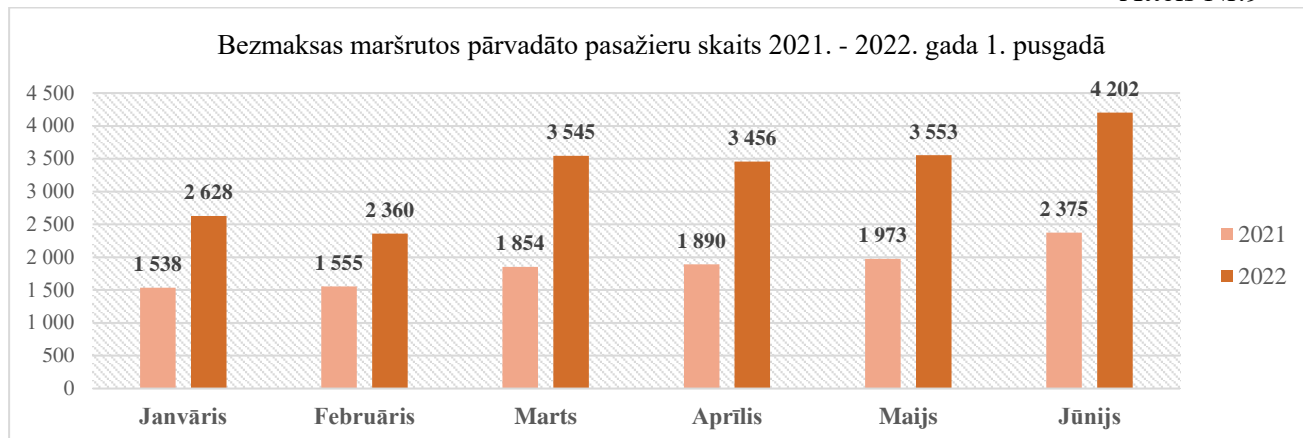
Pārvadāto pasažieru skaits bezmaksas maršrutos

Lai paaugstinātu sabiedriskā transporta pieejamību un veicinātu iedzīvotāju pārvietošanos ar reģionālo maršrutu autobusiem, no 2021. gada 1. oktobra vairākos Latvijas pagastos tika ieviests bezmaksas sabiedriskais transports. Kopumā 15 maršrutu visos vai atsevišķos reisos sabiedriskā transporta pakalpojumi bez maksas pieejami Alūksnes, Rūjienas, Smiltenes, Strenču, Valkas, Ciblas, Ludzas, Dagdas, Balvu, Rugāju, Viļakas, Jēkabpils, Jaunjelgavas, Ērgļu un Saldus novadā. Papildus iepriekš minētajam no 2022. gada 1. maija bezmaksas sabiedriskais transports tika ieviests arī Blontu pagastā, bez maksas nodrošinot pasažieru pārvadājumus maršruta Nr.6572 Ludza–Blonti–Degļeva visos reisos.

2022. gada 1. pusgadā bezmaksas maršrutos kopā pārvadāti 19,7 tūkst. pasažieru. Kopš bezmaksas maršrutu (reisu) ieviešanas pieprasījums šajos maršrutos ir manāmi palielinājies. Salīdzinot pārvadāto pasažieru skaitu 2021. gada 1. pusgadā, kad tie vēl nebija noteikti kā

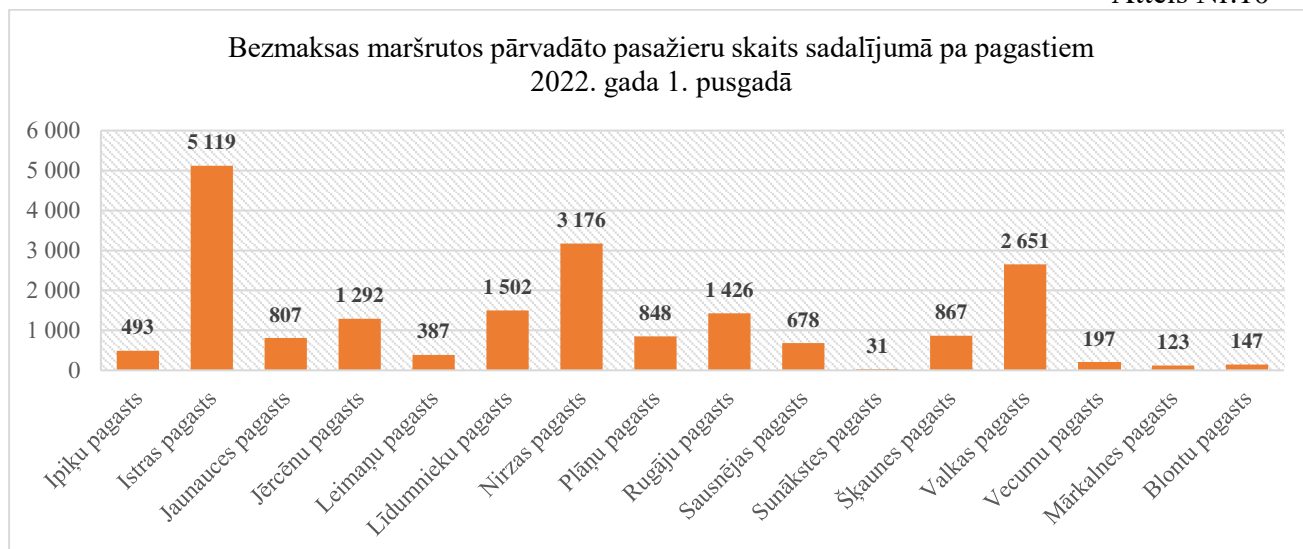
bezmaksas, ar 2022. gada 1. pusgada rādītājiem, ir secināms, ka pārvadāto pasažieru skaits šajos maršrutos kopš bezmaksas reisu ieviešanas ir palielinājies par 8,5 tūkst. pasažieru jeb par 77% (skat. attēls Nr.9)

Attēls Nr.9

Vislielākais pārvadāto pasažieru skaits bezmaksas maršrutos ir vērojams Istras, Nirzas un Valkas pagastos, savukārt vismazāk pasažieru pārvadāts Sunākstes pagastā.

Attēls Nr.10

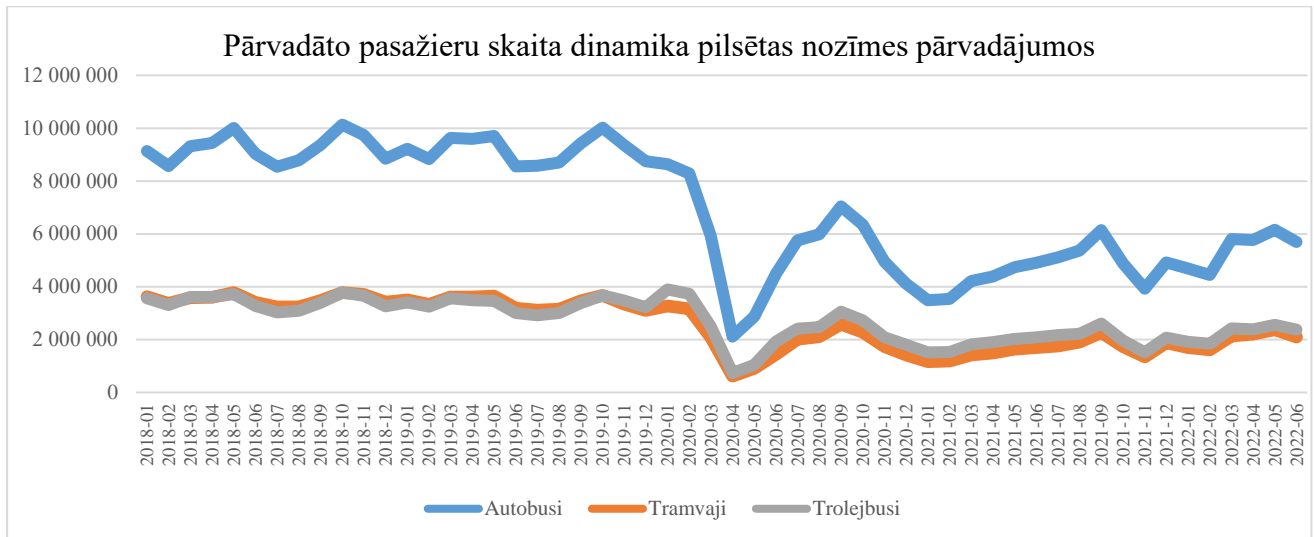

Pilsētas nozīmes pārvadājumi

2022. gada 1. pusgadā pilsētas nozīmes maršrutos tika pārvadāti 58,22 miljoni pasažieru, kas veido 77,3% no visiem pasažieru braucieniem sabiedriskajā transportā Latvijā šajā periodā. Salīdzinot ar periodu pirms Covid-19 pandēmijas, pārvadāto pasažieru skaits šī gada pirmajā pusgadā ir par 40% mazāks, nekā 2019. gadā. Attiecībā pret pēdējiem diviem gadiem šī gada sešu mēnešu periodā ir vērojams 1% un 30% pieaugums salīdzinājumā ar 2020. gadu un 2021. gadu.

Pārvadāto pasažieru skaita tendence 2022. gada pirmajā pusgadā pilsētu pārvadājumos ir bijusi augšupejoša, un līdzīgi kā reģionālajos pārvadājumos pasažieru skaits šogad no marta manāmi sāk palielināties. Vērojams, ka Covid-19 dēļ noteikto ierobežojumu atvieglošana ir radījusi pozitīvu ietekmi uz pārvadāto pasažieru skaita pieaugumu (skat. attēls Nr. 11).

Attēls Nr.11

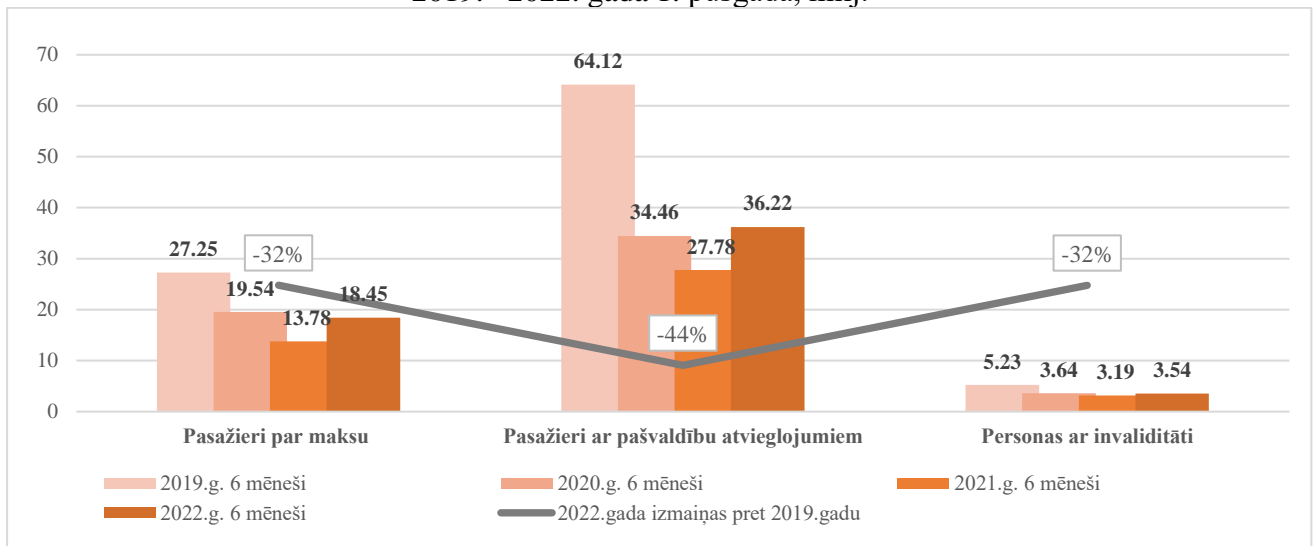

Analizējot Autotransporta direkcijas rīcībā esošo informāciju par pasažieru skaitu 2022. gada 1. pusgadā pilsētas nozīmes pārvadājumos, tika konstatēts, ka vislielākās pārvadāto pasažieru izmaiņas salīdzinājumā ar 2019. gadu pilsētas nozīmes maršrutos ir pasažieru grupai, kas izmantoja pašvaldību noteiktos braukšanas maksas atvieglojumus (skat. attēls Nr. 12). Minētajā kategorijā pārvadāto pasažieru skaits 2022. gada 1. pusgadā, salīdzinot ar analoģisku periodu 2019. gadā, samazinājās par 44%.

Savukārt salīdzinājumā ar pērnā gada pasažieru pieaugums ir vērojams visās pārvadāto pasažieru kategorijās – gan kategorijai, kas izmanto sabiedrisko transportu bez atlaidēm, gan pasažieriem ar pašvaldību noteiktajiem braukšanas maksas atvieglojumiem, gan pasažieriem ar invaliditāti.¹

Attēls Nr.12

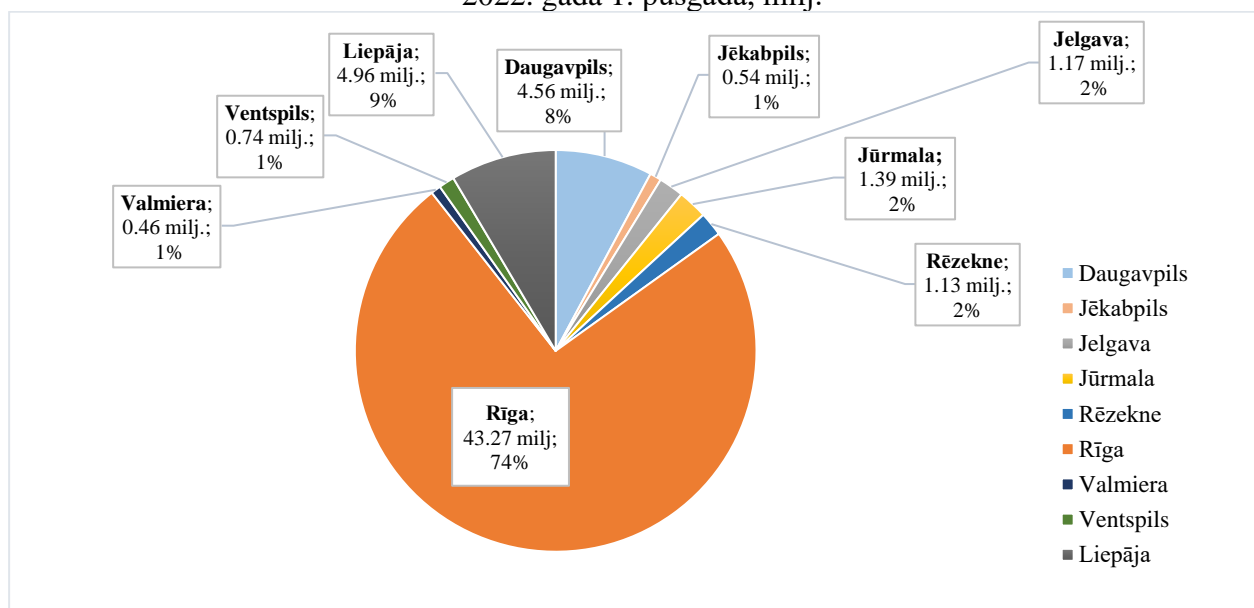
**Pārvadāto pasažieru izmaiņas pilsētas nozīmes maršrutos
2019. –2022. gada 1. pusgadā, milj.**

Latvijas galvaspilsētā Rīgā 2022. gada pirmajā pusgadā tika pārvadāti 74% jeb 43,27 milj. no visiem pilsētas nozīmes maršrutos pārvadātajiem pasažieriem, 9% jeb 4,96 milj. tika pārvadāti Liepājā un Daugavpilī - 8% jeb 4,56 milj. Pilsētas nozīmes maršrutos pārvadāto pasažieru skaita sadalījums pa valstspilsētu pašvaldībām 2022. gada 1. pusgadā ilustrēts attēlā Nr.13.

¹ Personas ar I vai II grupas invaliditāti, personas līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti un persona, kura pavada personu ar I grupas invaliditāti vai personu līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti

Pilsētas nozīmes maršrutos pārvadāto pasažieru skaits sadalījumā pa valstspilsētu pašvaldībām 2022. gada 1. pusgadā, milj.

Analizējot pārvadāto pasažieru skaita izmaiņas 2022. gada pirmajā pusgadā, ir secināms, ka kopš gada sākumā ir vērojama tendence pakāpeniskam pārvadāto pasažieru skaita pieaugumam gan reģionālajos, gan pilsētu pārvadājumos.

Līdz ar Covid-19 infekcijas izplatības mazināšanos un attiecīgi Covid-19 pandēmijas dēļ noteiktās ārkārtējās situācijas atcelšanu, pasažieru skaits sāka ievērojami palielināties. No 2022. gada 1. marta Latvijā tika atcelta Covid-19 pandēmijas dēļ noteiktā ārkārtējā situācija, kas bija spēkā no pērnā gada 11. oktobra, kā arī tika atviegloti vairāki Covid-19 dēļ noteiktie ierobežojumi, tostarp tirdzniecībā un pakalpojumu sniegšanā, pasākumos, izglītībā un klātienē darbā. Sabiedriskajā transportā no 1. marta nav spēkā sabiedriskā transporta ietilpības ierobežojumi. Apskatot 2022. gada pirmā pusgada pārvadāto pasažieru skaita rādītājus, var secināt, ka ierobežojumu atvieglošana ir radījusi pozitīvu ietekmi uz pārvadāto pasažieru skaita pieaugumu sabiedriskajā transportā.

Kā otrs faktors, kas ir ietekmējis pārvadāto pasažieru skaita pieaugumu 2022. gada 1. ceturkšņa beigās, ir straujais degvielas cenu kāpums, kas aizsākās līdz ar Krievijas iebrukumu Ukrainā 2022. gada 24. februārī. Krievijas aizsāktais karš ir radījis lielu ietekmi arī uz pārējo pasauli, tajā skaitā veicinājis degvielas un citu energoresursu cenu pieaugumu. Degvielas cenu pieaugums ir licis iedzīvotājiem vairāk pārdomāt savus pārvietošanās paradumus un privātā automobiļa vietā biežāk izvēlēties sabiedrisko transportu.

Līdz ar kara sākumu ir novērojams Ukrainas bēgļu pieplūdums arī Latvijas teritorijā. Lai atbalstītu Ukrainas civiliedzīvotājus, kuri, bēgot no Krievijas izraisītā kara Ukrainā, ieradušies Latvijā, tika lemts, ka viņi reģionālajā sabiedriskajā transportā no 2022. gada 12. marta var braukt bez maksas. Ukrainas civiliedzīvotāju pieprasījums pēc sabiedriskā transporta 2022. gada 1. pusgadā ir bijis vērtīgs, kā rezultātā ir pieaudzis arī kopējais pārvadāto pasažieru skaits iekšzemes sabiedriskajā transportā.